

## גבולות היחידה: פרק כ"ד פסוקים מ"ט-ס"ז

נושא היחידה: יצחק ורבקה נפגשים

כתבה: יעל דאר

### מספר שיעורים: 1

**כללי:** גם יחידה זו מתחלקת ליחידות משנה. היחידה הראשונה היא אקסטנסיבית. פסוקים ל"ד-מ"ח (15 פסוקים המהווים כמעט רבע מכלל פסוקי הפרק) הם דברי העבד בבית משפחת רבקה. פסוקים אלה מהווים חזרה על המסופר קודם. כמובן, ישנם שינויים בין דברי העבד לסיפור הכתוב, אך על משמעותם של השינויים הללו נעמוד בלימוד במחזור השני, בכיתה ז'. שתי היחידות הבאות יילמדו בהעמקה: פסוקים מ"ט-ס"א ופסוקים ס"ב-ס"ז.

### פתיחה:



**נשאל** כמה שאלות לתזכורת על מה שקרה עד עכשיו.

**נזכיר:** בשיעור שעבר, ראינו שהעבד הגיע לחרן. נשאל: האם הסימן שנתן, הצליח? מה הסימן הזה מלמד על רבקה? מה עשה העבד כשהבין שהיא הנערה המתאימה? כיצד קיבלו אותו בני משפחת רבקה?

**נאמר:** העבד נמצא עכשיו בבית משפחת רבקה, ומבקש את רשות הדיבור.

לעבד יש משימה כעת - לשכנע את משפחת רבקה לשלוח את בתם לארץ רחוקה... בפסוקים ל"ד-מ"ח העבד חוזר ומספר על כל מה שקרה לו, אך הוא עושה זאת בצורה שתשכנע את המשפחה.

**נקרא** בזריזות פסוקים נבחרים, ונציין בפסוקים הנ"ל כיצד העבד משכנע בהם:

1. פסוק ל"ה-ל"ז - אדוני עשיר גדול, ויש לו בן אחד. אשתו כבר זקנה ולא תוליד עוד בנים. וכל הכסף שייך לבן הזה - כדאי לכם להתחתן עם יצחק, כי הוא עשיר גדול.
2. פסוקים ל"ז-מ"א - אדוני מעריך ומכבד אתכם. הוא אמר לי לחפש אישה מהמשפחה, אך הוא גם השביע אותי שהאישה תבוא אל יצחק ולא להיפך. (ובכך הוא גם "סגר את הפינה" שלא יציעו שיצחק יבוא אליהם...)
3. פסוקים מ"ב-מ"ה, מ"ח - הדגש הוא על כך שאני התפללתי (דיברתי על לבי כך שאף אחד לא שמע אותי...), ופתאום רבקה באה ועשתה בדיוק כמו שביקשתי. יש כאן סיוע משמיים לשידוך הזה! (כמו שרואים שלבן ובתואל גם אומרים בסוף - "מה' יצא הדבר".)

מה יקרה עכשיו? זאת נקרא בפסוקים הבאים.

### לימוד הפסוקים:

קראנו שוב את השתלשלות העניינים, וכעת העבד פונה אל המשפחה ומבקש את הסכמתם לתת ליצחק את רבקה לאישה.



נקרא את פסוקים מ"ט-נ"ג: משימה לתלמידים: להשלים את המשפטים (המודגשים בקו) בעל פה, בשיחה בכיתה:

דברי העבד: אם אתם מסכימים – הגידו לי, ואם לא – אפנה אל ימין או אל שמאל (ואחפש אישה אחרת).

תשובת המשפחה: "מה יצא הדבר". הם מבינים שהכול מאת ה', ומסכימים לתת את רבקה לאישה.

תגובת העבד: נותן כלי כסף וכלי זהב (= תכשיטים מכסף וזהב (רשב"ם, נ"ג)) ושמלות – לרבקה. לשאר המשפחה הוא נותן 'מגדנות' (=מפירות ארץ ישראל, מיני מגדים (רש"י, נ"ג)).

נמשיך לקרוא את פסוקים נ"ד-נ"ח. נקרא לאט, ונבקש מהילדים להסביר מה קורה. כמובן שנעזור להם: למחרת בבוקר, העבד כבר רוצה ללכת עם הנערה לארץ כנען. המשפחה מציעה שיחכו 'ימים' (שנה) או 'עשור' (עשרה חודשים). העבד מבקש שלא יעכבו אותו. המשפחה מציעה לשאול את רבקה. קוראים לה ושואלים אותה, והיא עונה במילה אחת: 'אלך'!

נשאל: אם אתם הייתם משפחתה של רבקה, במה הייתם מציידים אותה לדרך הארוכה שהיא הולכת אליה? נזכיר כי יש סיכוי טוב שהם לא ייפגשו יותר, כי הארצות רחוקות. מה כדאי לרבקה לקחת? (בגדים, חפצים מהבית, תמונות למזכרת, כלי מיטה וכד') נשמע את תשובות התלמידים, ונאמר, כי יש סיכוי טוב שכל מה שהם הציעו – באמת נתנו לה. אבל הם נתנו לה עוד דבר (אולי הם יאמרו, ואולי לא) - הם נתנו לה ברכה.

נשאל: במה הייתם מברכים את רבקה? כל אחד יכתוב במחברת את הברכה שהוא מציע, ואחר כך נאסוף תשובות.

נקרא את ברכת המשפחה (פס' ס'): "אֲחַתְּנוּ אֶתְּ הַיְי לְאֵלֵי רַבְּבָה וְיִירֶשׁ זְרַעַךְ אֶת שַׁעַר שַׁנְאִיו".

נבקש מהילדים לחלק את הברכה לשני חלקים. מהם החלקים? מה עזר לכם לחלק? (יש ו' החיבור, יש נושא אחר לכל חלק. בחלק הראשון מדובר על רבקה, ואילו בחלק השני מדובר על זרעה.)

נבין את החלק הראשון – הבטחת הזרע. מי עוד התברך בברכה הזו? (אברהם) החלק השני – דומה מאוד לברכה אחרת שאברהם קיבל, אך לא נראה שהילדים יזכרו את זה לבד. לכן נפנה אותם לעיין בפרק כ"ב פסוק י"ז: "ויירש זרעך את שער אויביו". מי התברך בברכה הזו? (אברהם) נשאל: מה אפשר ללמוד מכך שרבקה מתברכת בברכות הדומות לברכות שאברהם קיבל? (רבקה היא אשת חסד, בדומה לאברהם אבינו. גם היא צריכה לעזוב את ארצה ואת מולדתה, וללכת לארץ רחוקה שאינה מכירה. הוכח כבר שרבקה מתאימה להיות אישה במשפחת אברהם. היא מקבלת ברכות דומות, כי באמצעותה תתקיים הבטחת הזרע. בזכותה יעברו הברכות האלה לדור הבא.)

לסיכום החלק הזה – ראו הצעות בסעיף "סיכום וסיום".

נקרא את פסוקים ס"א-ס"ז, ונסביר: רבקה הולכת עם העבד לארץ כנען. מולם מגיע יצחק, בשבו מבאר לחי רואי (מקום בנגב). כנראה, הוא הלך לשם כדי לראות את מעשיהם של הפועלים שלו (רשב"ם, ס"ב). הוא יצא לשוח<sup>1</sup> בשדה (מלשון שיחים). הוא יצא לטעת אילנות ולראות את ענייני פועליו (רשב"ם), ואז ראה את השיירה מגיעה. רבקה מגיבה בביישנות. 'נופלת מעל הגמל' = הרכינה את עצמה (אונקלוס, רש"י, רמב"ן) ומתכסה בצעיף. כך היה נהוג בימי קדם במפגש בין נשים לגברים.

נשים לב: העבד מדווח על תוצאות שליחותו ליצחק כאשר הוא פוגש אותו, והתורה לא מספרת שהעבד הלך לאחר מכן וסיפר על כך לאברהם ששלח אותו. זהו אות לכך שאנו נמצאים בסיומה של תקופת אברהם ועוברים לתקופת יצחק. כדאי להסב לכך את תשומת לב הילדים. "ויביאה האהלה שרה אמו" – נספר את המדרש היפה המופיע בסיכום השיעור.

### הצעות להמחשה:

נבקש מהילדים לצייר את האוהל של שרה / רבקה.



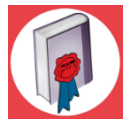
### מסרים והפנמה:

- רבקה דומה לאברהם בהליכותיה, ומתברכת בברכות דומות.
- רבקה מוכנה למסור את נפשה וללכת אל ארץ לא נודעת ולמשפחה שאינה מכירה.
- רבקה ממשיכה את השושלת של משפחת האבות אחרי שרה.
- צניעותה של רבקה.



### סיכום וסיום:

- לסיכום פסוקים מ"ט-ס', מצורף, בסוף היחידה, קטע השלמה (קלוז) על הפסוקים שלנו. הקטע לקוח מתוך החוברת "פרשת חיי שרה - חוברת עבודה בנושא העבד ורבקה" – פרק כ"ד, הוצאת מט"ח, עמ' 19+23.
- לסיכום הפרק כולו, נציע פעילות חווייתית. ידוע המדרש הבא:



**וַיְבִיאָהּ יִצְחָק הָאֵהָלָה שְׂרָה אִמּוֹ.  
כָּל יָמִים שֶׁהָיְתָה שְׂרָה קִיָּמָת הָיָה עֵנָן, קָשׁוּיִר עַל פֶּתַח אֶהָלָהּ. כִּיִּן שְׁמַתָּהּ, פָּסַק אוֹתוֹ עֵנָן,  
וְכִיִּן שָׁבָאת רַבְקָה, חָזַר אוֹתוֹ עֵנָן.**

**כָּל יָמִים שֶׁהָיְתָה שְׂרָה קִיָּמָת, הָיוּ דְלָתוֹת פְּתוּחוֹת לְרוּחָהּ. וְכִיִּן שְׁמַתָּה שְׂרָה פָּסְקָה אוֹתָהּ  
הָרוּחָה, וְכִיִּן, שָׁבָאת רַבְקָה חָזְרָה אוֹתָהּ הָרוּחָה.**

<sup>1</sup> אפשר כמובן לפרש כרש"י, שיצא לשדה, לשון שיחה, שתיקן תפילת מנחה. זה פירוש יפה אך הוא אינו הפשט.

וְכָל יָמִים שֶׁהֵיְתָה שָׂרָה קַיֶּמֶת הָיָה, בְּרָכָה מְשׁוֹלַחַת בְּעֵיסָה וְכִיּוֹן שֶׁמָתָה שָׂרָה פָּסְקָה אוֹתָהּ  
הַבְּרָכָה. כִּיּוֹן שֶׁבָּאת רַבָּקָה חֲזָרָה .

כָּל יָמִים שֶׁהֵיְתָה שָׂרָה קַיֶּמֶת, הָיָה נֵר דּוֹלֵק מִלִּילֵי שַׁבָּת וְעַד לִילֵי שַׁבָּת. וְכִיּוֹן שֶׁמָתָה, פָּסְקָה  
אוֹתוֹ הַנֵּר. וְכִיּוֹן שֶׁבָּאת רַבָּקָה, חֲזָר .

(בראשית רבה ס, טז)

לכבוד סיום הפרק, נאפה בכיתה חלות (או נכין עוגות ללא אפייה, אם אין תנור), נכין ברכת  
נרות מקושטת ונאה, ונצרף לאלה את הפתק הבא: (עם המדרש)  
הילד כותב את שמו. ניתן להדפיס בצבעים לבן / לבת ולשנות את המילה 'מתפלל' ל'מתפללת'.

הורים יקרים,

סימנו ללמד בפרשת חיי שרה, בה למדנו את המדרש בבראשית רבה.

הכנתי לכבוד הור הילד את ברכת הדלקת נרות השבת.

לכבוד העסה הכנתי עוגה לכבוד שבת.

את הענן לא יכלתי להביא, אך אני מתפלל שתמיד תשרה בביתנו השכינה.

באהבה

מה קרה בבית רבקה? פרק כד' פסוקים כ"ט-ט'

השלם:

הנערה רצה הביתה וספרה את מי פגשה.

לבן רץ לקראת \_\_\_\_\_, והזמין אותו לבית.

העבד ספר למשפחת רבקה שהוא נשלח על-ידי \_\_\_\_\_.

הוא ספר גם כיצד השפיע אותו אברהם למצא \_\_\_\_\_ ליצחק,

וכיצד הוא ראה ש \_\_\_\_\_ היא הנערה המתאימה ליצחק.

המשפחה שמעה את הספור של \_\_\_\_\_ כלם אמרו שהדבר

בא מה'.

חלק מתנות למשפחה ושאל אם הם מוכנים

ש \_\_\_\_\_ תלך אתו לארץ \_\_\_\_\_ כדי להתחתן

עם \_\_\_\_\_.

בני המשפחה שאלו את רבקה, והיא הסכימה ללכת עם \_\_\_\_\_

המשפחה \_\_\_\_\_ את רבקה בכרכות.

העבד לקח את \_\_\_\_\_ ואת הנערות שלה, וחזר לבית אברהם.

